

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Breuiarius Moguntiu[m]

[Straßburg], [ca. 1500]

Ex libro Judith

urn:nbn:de:hbz:466:1-31634

deseruit sperantes in se. Et in me impleuit misericordiam suam quam promisit domui israel. Laudate dñm omnes gentes et collaudate euz omnes populi. Et in me imple. Gloria patri et filio. Et in. **Et li**
H Rphaxat **bro Judith**
 itaq; rex Medeor; subjugauerat multas gentes imperio suo et ipse edificauit ciuitatem potentissimam quam appellauit eubatbanis. Ex lapidibus quadratis et sectis fecit muros eius in altitudine cubitorum septuaginta et in latitudine cubitorum triginta: turres vero eius posuit in altitudine cubitorum centum. Per quodrum vero earum latus utriusque vicinorum pedum spacio tendebatur. Posuitque portas eius in altitudine curruum. Et gloriabatur quasi potens in potentia exercitus sui et in gloria quadrigarum suarum. Anno igitur duodecimo regni sui Nabuchodonosor rex assyriorum qui regnabat in Babilonia ciuitate magna pugnauit contra arphaxat et obtinuit eum in campo magno qui appellatur Ragau circa eufraten et tigrim et Zadaison in campo enoch regis elichorum. Tunc exaltatum est regnum nabuchodonosor et cor eius eleuatum est. Et misit ad omnes qui habitabant in cilicia et damascus

et libano et gentes que sunt in carmelo et cedar: et inhabitantes galileam in campo magno Sidreton et ad omnes qui erant in Samaria et trans flumen iordanem usque hierusalem et omnem terram yesse quousque perueniatur ad montes ethiopiae. Ad hos omnes misit nuncios Nabuchodonosor rex assyriorum qui omnes unum animo contradixerunt et remiserunt eos vacuos ac sine honore abiecerunt. Tunc indignatus Nabuchodonosor rex ad omnem terram illam iurauit per regnum et thronum suum quod defenderet se de omnibus his. Anno tertio decimo Nabuchodonosor regis vicesima et secunda die mensis primi factum est verbum in domo Nabuchodonosor regis assyriorum ut defenderet se. Vocauitque omnes maiores omnesque duces bellatores suos et habuit cum eis mysterium consilij sui. Dixitque cogitationem suam in eo esse ut omnem terram suo subiugaret imperio. Quod dictum cum placuisset omnibus vocauit Nabuchodonosor rex holofernem principem eiusque militie sue et dixit ei Egredere aduersum omne regnum occidentis. et contra eos precipue qui contempserunt imperium meum. Non

parceret oculus tuus sylli regno
omnēq; urbem munitā subū
gabīs mibi. Tūc holofernes
vocauit duces et magistratus
virtutis assyriorum et diuine
rauit viros in expeditionē sic
precepit ei rex centū viginti mī
lia peditū pugnatorū et eq̄tes
sagittarios duodecim milia.
Omneq; expeditionem suā
fecit preire in multitudine in
numerabiliū camelorum. His
q̄ exercitiis sufficeret copiose
bouū quoq; armēta gregesq;
ouium quoz nō erat numerus.
Frumentū ex omni syria in trā
sitiu suo parari constituit. Au
rum vero et argentū de domo
regis assumpsit multū nimis.
Et profectus est ipse et omnis
exercitus cum quadrigis et eq̄
quicibus et sagittariis q̄ coo
peruerūt faciem terre sicut lo
custe. Tūq; prānsisset fines
assyriorū venit ad mōnos mō
tes ange qui sunt a sinistro ci
licie. ascenditq; omnia castella
eoz et obtinuit munitionem.
Effregit autē ciuitatem opi
natissimam melotbi: preda
uitq; omnes filios tharsis et fi
lios hismael qui erāt cōtra fa
ciem deserti et ad austrū terre
celeon. Et transiuit eufraten
et venit in mesopotamiaz et fre
git omnes ciuitates excelsas q̄
erant iōi a torrente mambre
vsq; quo pueniatur ad mare:

et occupauit terminos eius a
cilicia vsq; ad fines saphet q̄
sunt ad austrum. Adduxitq;
omnes filios madian et p̄dauit
omne locupletationem eoz
omnesq; resistentes sibi occi
dit in ore gladij. Et post hec
descendit in campos dama
sci in diebus messis et succen
dit omnia sata: omnesq; arbor
es et vineas fecit incidere et ce
cidit timor illius sup omnes
inhabitantes terrā. Tūc misit
rūt legatos suos vniuersarū
urbium ac prouinciarū reges
ac principes syrie scy et meso
potamie et syrie sobal et lybie
atq; cilicie: qui venientes ad
holofernem dixerūt. Delinat
indignatio tua circa nos. me
lius est eni vt viuentes serua
mus Nabuchodonosor regi
magno et subditi simus tibi:
q̄ morientes cum interitu no
stro ipi seruituti nostre dam
na patiamur. Omnis ciuitas
nostra omisq; possessio omnes
colles et montes et campi et
armenta bouū gregesq; ouium
et caprarum. equoz. cameloz
et vniuersę facultates nre atq;
familie in conspectu tuo sunt.
Sint omnia sub lege tua. nos
etiam et filij nostri serui tui su
mus. Veni nobis pacificus
dominus et ytere seruitio no
stro sicut plaquerit tibi. Tu.

Circa finem istius hebdom.

in una feriarū ubi conuenien-
 tius fm occurrentium festozū
 qualitatē fieri potest. impo-
 nitur historia Domine rex vt
 infra. cū libro Hester in fine
 illius septimane legendo. In
 primis ps sup Dag. añ Do-
 mine rex omps in ditione tua
 cuncta sunt posita z non ē qui
 possit tue resistere voluntati.
 Cap. et collecta de domini-
 ca preterita. Post primū Bñd
 suffra. ferialia. Si tam̄ hodie
 fuisset festum nouem lectionū
 nunc post primū Bñd añal.
 Dñe rex vt supra cum p. Di-
 rigatur z col. de dñica preteri-
 ta sine suffragiis ferialib. In
 maruti. omnia de feria. Si au-
 tem c vel d fuerit littera dñi
 calis tñc historia Dñe rex im-
 ponitur sabbato sequenti cuz
 cap z col. de dñica futura. dñi
 ca sequenti legitur Hester cū
 quattuor R. eiusdem historie
 quibus addantur quinqz pri-
 ma R. d hyst. Adonay vt infra
 die dñica tm. p ebdomadā
 vero repetantur quattuor R.
 de hist. Dñe rex vt infra cū lcoi-
 bus de libro Hester ubi op-
 fuerit. Ex libro Hester 2e. l
 A dieb. Assueri q reg-
 nauit ab India vsqz e-
 thyopiam super centumvigi-
 nseptem prouincias quando
 sedit in solio regni sui Susa
 ciuitas regni ei? exordiu fuit

Tertio igitur āno imperij sui
 fecerat grande conuiuū cum
 ctis principibus et pueris su-
 is fortissimis persarum z me-
 dorum inelytis et pfectis pro-
 uinciarum coram se vt ostēde-
 ret diuitias glorie regni sui ac
 magnitudinem atqz iactanti-
 am potentie sue multo tempo-
 re centum videlicet z octogin-
 ta dieb Tu aut. R. Dñe rex
 omps in ditione tua cūcta sūt
 posita z nō est q possit resistef
 voluntati tue Libera nos p-
 ter nomen tuum. p. Qui reg-
 Libera nos ppter. Lectio. ij.
 Quinqz implerentur dies co-
 uiuij inuitauit omnē populuz
 qui inuentu est in susis a mar-
 imo vsqz ad minimuz. z iussit
 septem diebus conuiuium p-
 parari i vestibulo orti z nemo-
 ris qd regio cultui manu con-
 situm erat. Et pendebant ex
 omi pre tentoria aerei coloris
 et carbasini ac byacinctini su-
 stentata finibus byssinis atqz
 purpureis qui eburneis circu-
 lio inserti erant z colūnis mar-
 moreis fulciebantur. Lectuli
 quoqz aurei et argentei super
 pauimentum smaragdino et
 pario stratum lapide disposi-
 ti erant quod mira varietate
 pictura decorabat. Tu au. R.
 Conforta me rex sanctorū pn-
 cipatum tenens Et da fimo-
 nem rectum et bene sonantem